

ПЛАН ЗЕЛЕНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ БАСЕЙНУ ВІСЛА

суббасейну річок Західного Бугу та Сяну

**Над розробкою Плану зеленого відновлення України басейну річка Вісла
(суббасейнах річок Західного Бугу та Сяну) працювали:**

Наталія Крута, Басейнове управління водних ресурсів річок Західного Бугу та Сяну
Ольга Пилипович, Кафедра конструктивної географії і картографії Львівського
Національного університету імені Івана Франка
Анна Даниляк, Марія Дячук, Центр екологічних ініціатив «Екодія»
Лілія Гричулевич, ГО «ВРУНА»
Тарас Микітчак, Інститут екології Карпатів Національної академії наук України, Регі-
ональний ландшафтний парк «Знесіння»
Денис Павловський, Агентство з хімічної безпеки (CSA)
Ірина Миронова, Zero Waste Lviv
Наталія Павлюк, ДП ПрАТ «НАК «Надра України» «Західукргеологія»
Петро Грицишин, Західний центр українського відділення «Міжнародного центру
наукової культури - Всесвітня лабораторія»
Андрій Бокотей, Західноукраїнське орнітологічне товариство (ЗУОТ)
Марія Станішевська, Польський екологічний клуб (PKE)
Єва Лес, Польський екологічний клуб, засновниця CCB River University
Наталія Чоловська, ЛМГО «Екотерра»

Редактор: Михайло Дуркін, Коаліція Чиста Балтика (CCB)

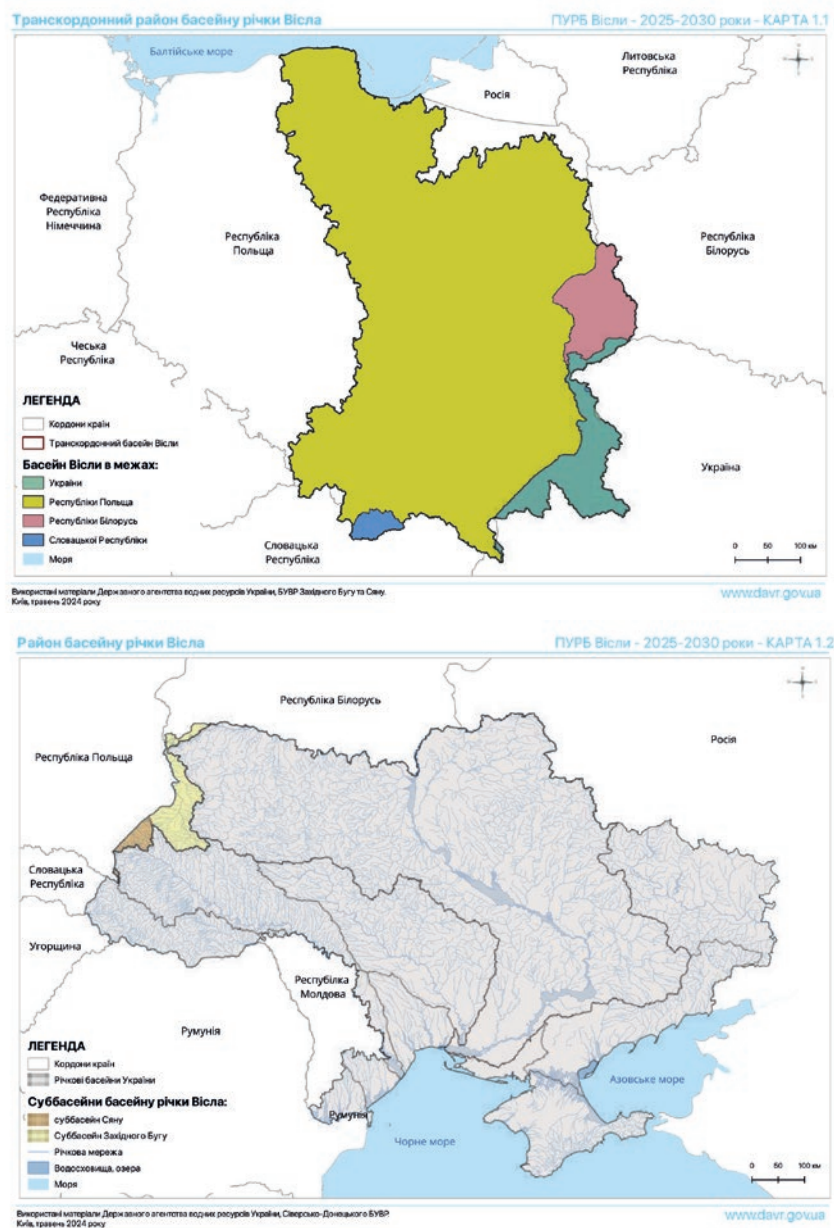
Ця робота була виконана за підтримки Ради міністрів Північних країн
та Шведського інституту.

У співфінансуванні Європейським Союзом (ЄС). Висловлені погляди та думки нале-
жать лише автору (авторам) і не обов'язково відображають погляди Європейського
Союзу, Ради міністрів Північних країн чи Шведського інституту. Ні Європейський
Союз, ні орган, що надає гранти, не несуть за них відповідальності.

ВСТУП

Українські екологічні організації спільно з Коаліцією Чиста Балтика (CCB) розробили план екологічного відновлення українських територій басейну Балтійського моря. Басейнова територія Вісли в Україні включає суббасейн річок Західний Буг та Сян, що охоплює територію 2-х областей – Львівської та Волинської ([див. карту](#)¹). План поділено на чотири розділи: евтрофікація, біорізноманіття, небезпечні речовини та сміття, гарячі точки (Hot Spots). Підрозділи плану висвітлюють різні пріоритетні сфери та пропонують рішення. Цей документ спрямований на політиків, екологічні організації та суб'єктів, які працюють над екологічною реконструкцією України. Резюме заходів Плану Зеленого Відновлення представлено у формі «Списку пропозицій для підтримки пріоритетних проєктів», представленого у **Додатку 1**.

Він також сприяє реалізації [Плану дій HELCOM щодо Балтійського моря](#)² у питаннях зменшення транскордонного забруднення та покращення екологічного стану Балтійського моря. Дії в сегменті евтрофікації сприятимуть обмеженню забруднення біогенними речовинами з України (1693 тN/рік і 47 тP/рік).

1 davr.gov.ua/fls18/u8/PURBVislamaps.pdf

2 helcom.fi/baltic-sea-action-plan/

1.1 РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМИ РЕКОНСТРУКЦІ ПРІОРИТЕТНИХ КАНАЛІЗАЦІЙНИХ ОЧИСНИХ СПОРУД (КОС)

Фон

Системи водопостачання та водовідведення розташовані в межах двох басейнів: лише для Львова водозабір здійснюють з басейну Дністра, а скид у басейн Західного Бугу. Усі інші водозабори здійснюються з басейну Західного Бугу. Поверхневі води басейну майже не використовуються для питного водопостачання. Потреби населення у питній воді задовольняються за рахунок запасів підземних вод. Основний вплив на якісний стан поверхневих вод басейну здійснюють комунальні та промислові підприємства. Скидання стічних вод у басейні річки Вісла у 2,5 рази перевищує об'єм водозабору.

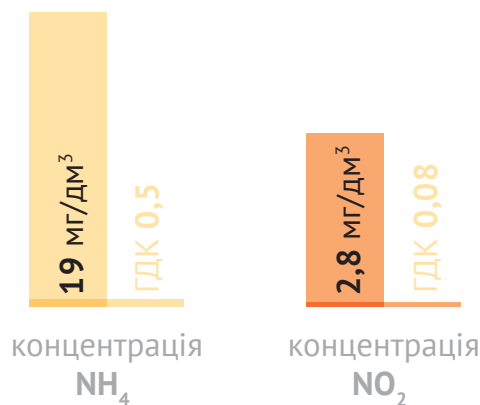

В басейні розташовано 1137 населених пунктів з населенням близько 1,44 млн осіб. Найбільший вплив на стан поверхневих вод мають міста з населенням понад 100 тис. Найбільшим містом басейну є Львів. Згідно неофіційних даних у місті проживає близько одного мільйона жителів, з них 150 тисяч вимушено переміщених осіб (ВПО). У басейні річки Вісла розташовано 12 міст з населенням понад 10 тис. осіб, решта жителів проживає в селах із середньою чисельністю від 500 до 1,5 тис. осіб, які не мають каналізації та не підлягають контрольованому як водопостачанню, так і водовідведенню.

За даними державного обліку водокористування, близько 97–99% біогенних речовин надходить у поверхневі води басейну Вісли від житлово-комунальних

підприємств та неконтрольованих надходжень/втрат у сільській місцевості. Найбільші обсяги скидів біогенних речовин надходять у р. Полтву – притоку Західного Бугу, зі стічними водами міста Львова.

Згідно даних державного моніторингу що проводить [Басейнове управління річок Західного Бугу і Сяну](#)¹ у 2024 році вміст біогенних речовин у річці Полтва (с. Кам'янопіль) перевищував ГДК більш ніж у **35 разів**. Наприклад, [концентрація NH₄](#) 19.09.2024 р. становила 19 мг/дм. куб (при ГДК 0,5 мг/дм. куб), а концентрація NO₂ – 2,8 мг/дм. куб (при ГДК 0,08 мг/дм. куб)². (див. Додаток 2)

Очисні споруди басейну Вісла (суббасейнів річок Західний Буг та Сян) не були безпосередньо зруйновані внаслідок військової агресії. Натомість відбулося додаткове збільшення навантаження на них через збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб, що призвело до збільшення об'єму стічних вод. Однією з найбільших проблем є низька ефективність існуючих очисних споруд, що потребують модернізації або будівництва нових очисних споруд, а також відведення стічних вод у сільській місцевості, де будівництво централізованих очисних споруд є економічно недоцільним або неможливим внаслідок природних умов. (див. Додаток 3)

Рішення

1 листопада 2024 р., Урядом України були затверджені вперше розроблені Плани управління річковими басейнами (докумен-

¹ buvrzbtts.davr.gov.ua

² openenvironment.org.ua/water/

ти урядової моделі), які містять індикатори імплементації Водної Рамкової Директиви ЄС. Ці плани включають програму заходів для досягнення «доброго» стану води. Термін реалізації цих планів – 2025-2030 роки. [Планом управління річковим басейном Вісла](#)³ передбачено 54 заходи з будівництва чи реконструкції очисних споруд чи каналізаційних мереж, зокрема, реконструкція очисних споруд м. Львова та інших міст, розташованих у басейні Вісли.

Модернізація та будівництво очисних споруд визначені в Плані управління річковим басейном як першочергові заходи, але вони є дороговартісними та потребують пошуку додаткових фінансових ресурсів.

Відкритим залишається питання [альтернативних локальних очисних споруд](#)⁴, які могли б обслуговувати невеликі громади та села. При плануванні будівництва очисних споруд необхідно враховувати факт зростання населення сільської місцевості в перспективі. Впроваджуючи альтернативні очисні споруди в сільській місцевості для груп будинків, шкіл і муніципальних уста-

нов, можна заощадити кілометри каналізаційних трубопроводів.

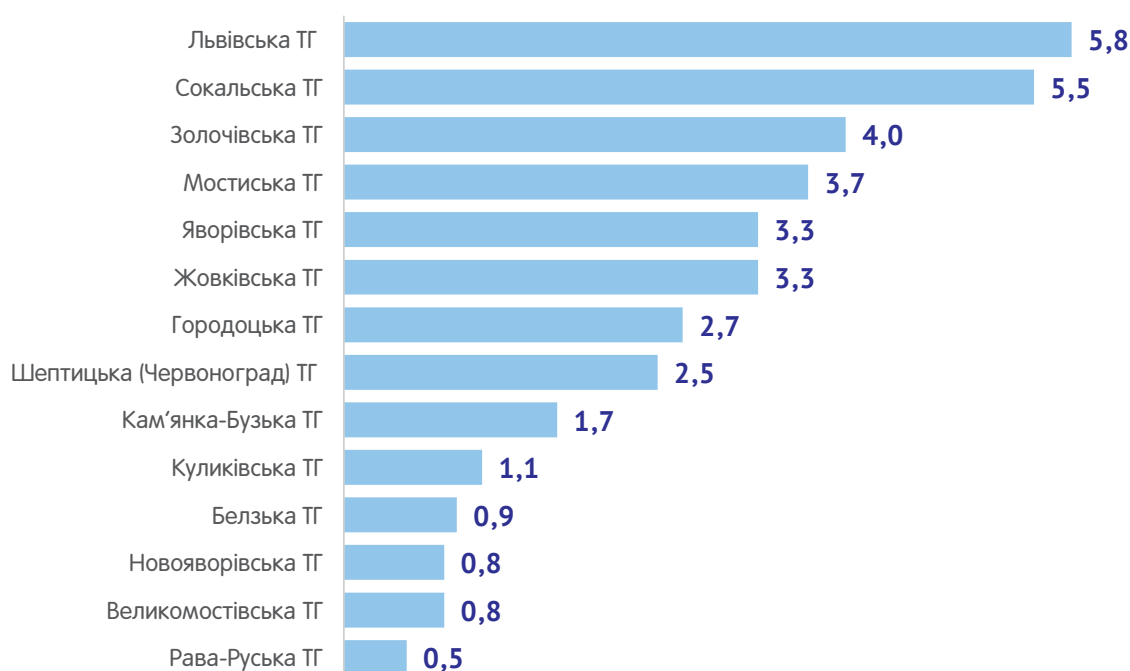
В рамках реалізації [Проекту «Чисте Балтійське джерело» «CLEAN BALTIC SOURCE»](#)⁵, що реалізується завдяки спільним зусиллям [Басейнового управління водних ресурсів річок Західного Бугу та Сяну](#)⁶, Асоціації Місцевих Рад «Ради Львівщини», Львівської міської ради й Агентства економічного розвитку РРВ, була розроблена дорожня карта з реконструкції та будівництва очисних споруд в басейні річки Вісли на території України та визначені першочергові потреби для його покращення для 14 громад басейну Вісли. (див. Додаток 1)

Проекти вищезазначених пріоритетних очисних споруд повинні бути скореговані відповідно до Директиви (ЄС) 2024/3019 Європейського Парламенту та Ради від 27 листопада 2024 року, про очищення міських стічних вод.

Ця діяльність зробить внесок у пункти (дії E2, E4, E23, E24 [HELCOM BSAP](#) та допоможе досягнути цілей [Nutrient Input Ceiling](#) для України.

3 davr.gov.ua/fls18/p90/PURBVisla.doc
4 davr.gov.ua/fls18/u8/dodatok11Visla.pdf

5 buvrbts.davr.gov.ua/project_chiste_baltiyske_dzerelo/
6 buvrbts.davr.gov.ua/

1.2 ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМ ЗІ СТАЛОЇ САНІТАРІЇ У ГРОМАДАХ З ВІДСУТНІМ АБО ЧАСТКОВИМ КАНАЛІЗУВАННЯМ

Фон

Значним джерелом органічних забруднень є домогосподарства переважно сільського населення, які не підключені до каналізаційної мережі. У сільських населених пунктах і невеликих містах стічні води часто відводяться в наземні септики, з яких забруднювачі можуть витікати і через ґрунтові води потрапляти у річки та водотоки. Значна кількість населених пунктів, які не обладнані системами збору та очищення стічних вод, призводить до забруднення поверхневих вод. В басейні є багато неканалізованих населених пунктів, в яких відсутні очисні споруди. У 27 населених пунктах басейну передбачається будівництво каналізаційних очисних споруд та каналізаційних мереж. Сільське населення використовує вигрібні ями та септики, які як правило, лишаються поза контролем і стають джерелами біологічного забруднення та забруднення азотно-фосфорною групою ґрунтових вод.

Рішення

- Підключення малих населених пунктів до очисних споруд великих міст;
- Підключення кількох невеликих населених пунктів до однієї системи каналізації з очисними спорудами;
- Будівництво індивідуальних очисних споруд для кожного малого населеного пункту;
- Попередження забруднення і мінімізація стічних вод безпосередньо в джерелі їх утворення, що є найбільш простим рішенням для домогосподарств у сільській місцевості;
- Проведення просвітницької роботи з місцевим населенням, через координацію з місцевою владою, зустрічі з мешканцями та лекції для школярів.

Однак будівництво очисних споруд для населених пунктів з населенням менше

2000 осіб не регулюється жодною з Директив ЄС. Підключення кількох розрізнених населених пунктів до однієї системи каналізації з очисною системою є економічно недоцільним, оскільки до 80-90% вартості таких систем становлять транспортні мережі (труби).

Більш оптимальним варіантом є будівництво індивідуальних очисних споруд поблизу джерел забруднення або ліквідація забруднення безпосередньо в джерелах їх утворення.

Наприклад:

Вигрібні ями. З точки зору очищення стічних вод, ця система дуже недосконала, тому що передбачає лише накопичення та попереднє очищення стоків і не розрахована на повноцінний процес очищення. На сьогодні близько 75% сільського населення використовують цей тип очищення. В деяких місцевостях використовують вигрібні ями для попереднього очищення стоків перед остаточним скидом у встановлене місце. Такі вигрібні ями часто переповнені, і їх стан не відповідає основним вимогам законодавства щодо управління стічними водами.

Як правило, основна частина старих будинків (збудованих понад 20 років тому) мають вигрібні ями, і з юридичної та технічної точки зору змінити існуючу ситуацію дуже складно.

Біологічне очищення. Однією з альтернатив очищення стічних вод у малих населених пунктах та селах є біологічне очищення активним мулом. Процес активації в умовах села зазвичай представлений невеликими очисними спорудами (обслуговує понад 50 жителів) або локальною системою очищення стічних вод, розрахованою на окреме домогосподарство (обслуговує від 5 до 50 жителів).

Природні системи очищення стічних вод. Серед систем цього типу найбільш поширеними є штучні заболочені території, рослинно-піщано-ґрунтові фільтри, фільтри з використанням макрофітів (водних рослин), лагун та зрошувальних систем стічних

вод. Природні системи очищення стічних вод не тільки ефективні, але й допомагають зберегти вологу в ґрунті під час щорічно повторюваних посух.

Застосування технологій стійкої екосанітарії. Технологія стійкої екосанітарії не передбачає використання чистої води для змивання фекалій та сечі в туалетах приватних сільських будинків. Це забезпечує усунення небезпечних чорних вод із стічних вод сільських будинковолодінь вже в джерелі їх утворення та зменшення їх об'ємів. Екосанітарні підходи при відповідній підготовці (роздільне збирання і окремо компостування фекалій та зберігання сечі) передбачають їх використання як високоякісних фосфорних та азотовмісних органічних добрив у домашньому чи фермерському сільському землеробстві та садівництві.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) E2, E4, E25 [HELCOM BSAP](#) – особливо з точки зору просування інноваційних недорогих технологій для маломасштабного очищення стічних вод і для досягнення цілей [Nutrient Input Ceiling](#) в Україні.

1.3 ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАБРУДНЕННЯ ТА ВИСНАЖЕННЯ ПІДЗЕМНИХ ВОД БАСЕЙНУ ВІСЛИ (СУББАСЕЙНУ РІЧОК ЗАХІДНОГО БУГУ ТА СЯНУ) ШЛЯХОМ ВІДНОВЛЕННЯ МОНІТОРИНГУ ПІДЗЕМНИХ ВОД

Фон

Підземні води, як і поверхневі, піддаються різному тиску внаслідок інтенсивної господарської діяльності. Оскільки в басейні Вісла (суббасейн річок Західний Буг і Сян) переважає водозабір із підземних водних об'єктів (91% водозабору, що пов'язано з низькою якістю поверхневих вод, які забруднюються стічними водами підприємств і населення), моніторинг стану підземних вод є питанням стратегічної безпеки регіону.

На початку повномасштабного вторгнення Україна була змушена припинити

фінансування моніторингу підземних вод. До війни такий моніторинг проводився за 15 показниками. Імплементация Україною Водної Рамкової Директиви ЄС передбачає проведення гідрогеологічного діагностичного моніторингу проб на вміст специфічних синтетичних забруднюючих речовин (пестицидів, фармацевтичних та інших речовин), загального спектру мікро- та макрокомпонентів (це приблизно 45 показників). Відсутність систематичного моніторингу підземних вод призвела до відсутності актуальної інформації про стан підземних вод. Проведення моніторингу підземних вод передбачено Програмою заходів Плану управління річковим басейном Вісли на 2025-2030 роки.

Рішення

- Залучення грантових та інших видів фінансування для відновлення систематичного моніторингу підземних вод та створення інтерактивної карти з результатами моніторингу;
- Запровадження нових параметрів моніторингу, окрім біогенних речовин і звичайних небезпечних речовин, наприклад PFAS, щоб гармонізувати моніторинг підземних вод в Україні з моніторингом підземних вод у ЄС;
- Придбання з освітньою метою: системи моделювання підземних вод, нітра-то-міри, іоно-міри та дозиметри для ЛНУ ім. І. Франка.

Загальна вартість проекту – 2 000 євро.

- Відновлення моніторингу підземних вод в басейні Вісла (суббасейн річок Західний Буг і Сян).

Загальна вартість проекту на 1 рік – 90 тис. євро.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) [HELCOM BSAP](#) E2, E3, E4, HL29 та допоможе досягнути цілей [Nutrient Input Ceiling](#) в Україні.

1.4 ВПРОВАДЖЕННЯ НІТРАТНОЇ ДИРЕКТИВИ ТА НАЛЕЖНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ СТОКІВ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ – ВИЗНАЧЕННЯ ВРАЗЛИВИХ ЗОН ДО НІТРАТІВ

Фон

Головною метою Нітратної Директиви (91/676/ЄЕС від 12 грудня 1991 року) є зменшення забруднення вод, спричинене вимиванням сполук нітрогену та інших поживних речовин із сільськогосподарських джерел забруднень, та попередження виникнення такого забруднення у майбутньому.

Імплементация Нітратної директиви передбачає наступні кроки:

- Визначення масивів вод що мають перевищення вмісту нітратів (>50 мг/дм³ і вмісту загального нітрогену $> 11,3$ мг/дм³), або високий ризик виникнення такого забруднення;
- Визначення зон вразливих до накопичення нітратів (Nitrate Vulnerable Zones- NVZ);
- Затвердження Кодексу належних сільськогосподарських практик, що буде застосовуватись фермерами на добровільних засадах, якщо іншого не передбачено Програмою дій для зменшення нітратного забруднення;
- Розробка програми дій для зменшення нітратного забруднення, зокрема засто-

сування фермерами кращих сільськогосподарських практик у чутливих зонах до накопичення нітратів;

- Проведення державного моніторингу та звітування (кожні 4 роки) щодо забруднення поверхневих і підземних вод нітратами та оцінка впливу програми.

Імплементация Нітратної директиви є складовою Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Міністерство аграрної політики та продовольства України та Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України є ключовими відповідальними центральними органами виконавчої влади за впровадження заходів спрямованих на реалізацію Нітратної директиви.

Україна має один з найвищих у світі рівнів розораності територій (54% у Волинській та 60% у Львівській обл.). Щорічні збитки від деградації ґрунтів в країні становлять 40-50 млрд грн, включаючи втрати гумусу і поживних речовин – 500-620 млн. євро, та ерозії – 380-490 млн. євро. Систематичні порушення земельного і природоохоронного законодавства, такі як розорювання прибережних захисних смуг і оранка (понад 7°) на крутих схилах, посилюють проблему ерозії ґрунтів та нітратного забруднення. Значний вплив на забруднення земель і вод азотовмісними сполуками відіграють тваринницькі комплекси, що часто нехтують стандартами й вимогами щодо зберігання гною.

У червні 2021 року Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

ухвалило [Методику визначення зон, вразливих до \(накопичення\) нітратів](#)⁷, а у січні 2022 року Міністерство аграрної політики та продовольства України ухвалило – [Правила щодо забезпечення родючості ґрунтів та застосування окремих агрохімікатів](#)⁸, є національним відповідником Кодексу належних сільськогосподарських практик, що передбачається Директивою.

У 2024 році був розроблений [Проект Закону про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами із сільськогосподарських джерел](#)⁹. Проект Закону містить наступну норму (стаття 16, п.5): “У разі затвердження Програми дій, передбаченої статтею 17 цього Закону, для всієї території України, зони, вразливі до (накопичення) нітратів, не визначаються.” Станом на початок 2025 року законопроект не був винесений на голосування.

В Україні сільське господарство є ключовим сектором економіки, що в умовах повномасштабної війни забезпечує більш як половину валютних надходжень до бюджету від міжнародної торгівлі. Водночас багато аграріїв та їх лобістів сприймають регулювання щодо застосування агрохімікатів як обмеження для їх господарської діяльності, та можливий ризик зменшення врожайності. Попри таке поширене упередження, використання добрив в Україні, згідно офіційної статистики, є нижчим ніж в середньому по ЄС.

7 zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0776-21#n14

8 zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0034-22#n15

9 itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/44711

На даний час відсутні економічні стимули для суб'єктів господарювання щодо використання належних сільськогосподарських практик. Не розроблені програми дій для зменшення нітратного забруднення, які би мали містити настанови з кодексу належних сільськогосподарських практик, а також додаткові заходи, перелічені в Додатку III до Директиви, спрямовані на оптимізацію використання та мінімізацію вимивання сполук із азотовмісних мінеральних і органічних добрив у водне середовище.

Рішення

- Визначення вразливих зон до нітратів;
- Розробка Планів заходів для обов'язкового виконання фермерами в зонах, вразливих до нітратного забруднення;
- Проведення досліджень у суббасейні Західного Бугу та Сяну, щодо впливу промислового тваринництва та рослинництва;
- Розроблення механізмів економічного стимулювання суб'єктів господарювання щодо дотримання передового досвіду ведення сільського господарства, зокрема, будівництва гноєсховищ та гноєнакопичувачів на тваринницьких комплексах і фермах;
- Розширення ролі дорадництва у питаннях Нітратної директиви та співпраця з дорадниками країн ЄС;
- Введення теми імплементації Нітратної директиви в навчальні плани вищих на-

вчальних закладів та закладів професійно-технічної освіти;

- Популяризація передового досвіду управління гноєм тварин серед ферм та поступове згортання нових промислових тваринницьких ферм для птиці, свиней у зонах, вразливих до нітратного забруднення;
- Створення демонстраційних ферм, на яких впроваджуються належні сільськогосподарські практики;
- Проведення комунікаційної кампанії у співпраці з об'єднаними територіальними громадами (ОТГ) щодо необхідності імплементації нітратної директиви та небезпеки нітратного забруднення води;
- Поширення належних сільськогосподарських практик серед фермерських господарств через співпрацю з профільними асоціаціями, органами влади.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) E2, E4, E5-E19 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей [Nutrient Input Ceiling](#) в Україні.

1.5 ВСТАНОВЛЕННЯ БУФЕРНИХ ЗОН ВЗДОВЖ ЗАХІДНОГО БУГУ, ОСОБЛИВО В ЗОНАХ, ЧУТЛИВИХ ДО ЗАБРУДНЕННЯ БІОГЕНАМИ

Фон

Буферні зони відіграють важливу роль у збереженні вологості ґрунту та є елементом адаптації до змін клімату. В Україні буферні зони та полезахисні смуги були споруджені в 50-х роках минулого століття. За останні 30 років вони зазнали значного негативного впливу (вирубка лісів, вплив інвазійних рослин, розорювання територій аграріями для збільшення площі земель).

Рішення

- Розробка рекомендацій щодо створення буферних зон у долинах річок суббасейнів Західного Бугу та Сяну з метою збереження природних екосистем;
- Проведення інвентаризації існуючих буферних зон та розроблення плану дій щодо їх відновлення;

- Проектування та посадка нових не інвазійних насаджень, адаптованих до кліматичних умов відповідних територій, з урахуванням оптимальних структур, видового складу, параметрів ширини, розміщення посадкових місць, розташування на полях;
- Покращення існуючого стану полезахисних та водорегулюючих буферних смуг шляхом співпраці з об'єднаними територіальними громадами, фермерськими господарствами з метою популяризації та відновлення буферних смуг для забезпечення максимального позитивного регуляторного впливу на сільськогосподарські угіддя та біотопного ефекту.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) E1, E2, E4-E6, E19 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей [Nutrient Input Ceiling](#) в Україні.

1.6 СПРИЯННЯ ОРГАНІЧНОМУ ВИРОБНИЦТВУ ТА СПОЖИВАННЮ ШЛЯХОМ ВКЛЮЧЕННЯ ЙОГО ДО СИСТЕМИ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Фон

В Україні органічне сільське господарство є орієнтованим на експорт і не має дотацій з боку держави. 95% органічної продукції експортується до країн ЄС. У 2022 році Україна посіла 3 місце зі 125 країн за обсягом експорту органічної продукції до країн ЄС.

З початком повномасштабного вторгнення, площа сільськогосподарських угідь зайнятих під органічним виробництвом та землями перехідного періоду скоротилась. Це сталось через окупацію територій, неможливість здійснення контролю іноземними сертифікаційними органами через військові дії, блокування морських шляхів, припинення авіа сполучень, руйнування логістичних шляхів та втрата значної частини платоспроможних споживачів, які змушені були виїжджати за кордон, втікаючи від війни.

Внутрішні продажі української органічної продукції скоротилися на 36% за обсягом. Кількість органічних операторів змен-

шилась на 12% порівняно з 2021 роком. Станом на 31.12.2023 року загальна площа сільськогосподарських угідь, які використовуються для органічного виробництва та земель перехідного періоду, становила 471 176 га, або 1,2% від загальної кількості землі сільськогосподарського призначення.

Існує кілька проблем, пов'язаних з розвитком органічного виробництва:

- Орієнтація більшості українських органічних виробників на експортний ринок;
- Відсутність фінансової підтримки переробки продукції та відсутність логістичних центрів;
- Низька поінформованість споживачів про переваги органічних продуктів;
- Відсутність системи розрахунку збитків, завданих інтенсивними технологіями довкіллю, водним ресурсам та здоров'ю людей;
- Брак знань про переваги органічних продуктів серед тих, хто приймає рішення по державних закупівлях у дитячих садках, школах, лікарнях, санаторіях;
- Відсутність досвіду здійснення зелених закупівель.

Рішення

- Сприяння розвитку внутрішнього ринку шляхом впровадження органічної продукції в систему громадського харчування (школи, дитячі садки, пологові будинки, лікарні);
- Демонстрація переваг органічного землеробства та його вплив на довкілля, водні ресурси та біорізноманіття;
- Посилення співпраці між громадськими організаціями та місцевою владою у питаннях підтримки органічного виробництва в регіонах через створення логістичних центрів, залучення органічних виробників до системи закупівель, створення програм підтримки органічного виробництва;
- Співпраця з науково-дослідними установами та навчальними закладами з метою

популяризації органічного виробництва як сталої системи ведення сільського господарства, що сприяє пом'якшенню та адаптації до змін клімату, а також захисту та збереженню біорізноманіття;

- Співпраця НУО, спеціалізованих асоціацій та дорадчих служб у поширенні органічних технологій серед фермерів.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) E1, E2, E9 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей [Nutrient Input Ceiling](#) в Україні

1.7 СПРИЯТИ ПІДВИЩЕННЮ ОБІЗНАНОСТІ ТА ОБМІНУ ЗНАННЯМИ

[CCB River University](#)¹⁰ є одним із прикладів цільової освіти та діяльності з підвищення обізнаності, яка орієнтована на підвищення компетенції та просування інновацій як підтримки досягнення хорошого екологічного стану річок (з спеціальним навчанням з відновлення річок, практичними діями на основі конкретних прикладів). Створення філії River University в Україні може сприяти досягненню цілей Національного плану відновлення України, ухваленого Радою національного відновлення в червні 2022 року, а також сприяти якісному та ефективному виконанню Планів управління річковими басейнами.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) E1, E2, E4-E6, E11, E34, HT28 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей [Nutrient Input Ceiling](#) в Україні.

Львівський ярмарок смаку, 2024 (©Галина Кучманич)

2.1 СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ЗБОРУ ЗАСТАРІЛИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В АПТЕКАХ ТА ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Фон

В Україні фармацевтичні відходи та прострочені лікарські засоби підлягають утилізації в закладах охорони здоров'я. Система збору застарілих лікарських засобів у населення залишається неврегульованою. Через неналежну систему поводження з відходами фармацевтичні препарати потрапляють у довкілля.

На сьогодні в Україні відбувається реформа системи управління відходами, але фармацевтичні відходи не включені до пріоритетного переліку відходів, щодо яких необхідно розробити галузеве законодавство, щоб запровадити та розширити відповідальність виробників, не кажучи вже про практичні заходи щодо збору та належної утилізації фармацевтичних відходів.

Рішення

- Співпраця громадських організацій з МОЗ України та Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України щодо створення системи збору застарілих лікарських засобів в аптеках та закладах охорони здоров'я з подальшим управлінням місцями зберігання фармацевтичних відходів та їх подальшу утилізацію.
- Створення системи збору застарілих лікарських засобів в аптеках та закладах охорони здоров'я. Це передбачає:
 - ▶ Організація пілотних зборів та передавання ліків на утилізацію ліцензованим підприємствам;
 - ▶ Проведення просвітницької кампанії серед мешканців;
 - ▶ Окреслення системи розширеної відповідальності виробника для лікарських засобів.

Загальна вартість проєкту на рік: 150 тис. євро

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) HL1-3, HL25-27 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей Регіональної Стратегії щодо Небезпечних Речовин.

Збір застарілих лікарських засобів (© Zero Waste Lviv)

2.2 СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ БЕЗПЕЧНОГО ПОВОДЖЕННЯ З ПЕСТИЦИДАМИ, В ТОМУ ЧИСЛІ У ПРИВАТНИХ ДОМОГОСПОДАРСТВАХ

Фон

В Україні посилюється тенденція використання особливо небезпечних хімічних пестицидів. На даний час в законодавстві України відсутнє визначення «особливо небезпечних пестицидів» (ОНП). Близько третини пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні станом на 31.12.2019, є особливо небезпечними (понад 1125 форм препаратів). Крім сільськогосподарства, значна частина (ОНП) використовується в несільськогосподарських цілях, наприклад, як біоциди (інсектициди, дезінфікуючі засоби та консерванти для матеріалів).

Деякі з проблем включають:

- Низька поінформованість населення щодо більш безпечних альтернатив застосуванню пестицидів;
- Відсутність контролю за внесенням пестицидів сільськогосподарськими виробниками;
- Відсутність інформації серед фермерів та виробників сільськогосподарської продукції про негативний вплив пестицидів на здоров'я та довкілля;

- Відсутність перевірки продукції на внутрішньому ринку на залишки пестицидів, у тому числі у продукції, яка постачається до дитячих садків та шкіл.

Рішення

- Створення системи безпечного поводження з пестицидами в приватних домогосподарствах та співпраця з ОТГ;
- Співпраця з малими фермерськими господарствами та сільськогосподарськими підприємствами щодо популяризації біологічних методів боротьби зі шкідниками та хворобами.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) HL1-3, HL8, HL 21, HL25 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей Регіональної Стратегії для небезпечних речовин.

2.3 ЗАПОБІГАННЯ ЗАБРУДНЕННЮ ДОВКІЛЛЯ МІКРОПЛАСТИКОМ

Фон

Мікропластик вважається одним із головних забруднювачів 21 століття. Пластик не може повністю розкладатися у довкіллі. Він лише подрібнюється та трансформується. Швидкість цих процесів залежить від різних чинників, контактування пластику з рідинами, впливом температурних чинників та хімічних сполук, що входять до складу пластику в якості добавок. Найвища концентрація мікропластику у воді – біля густонаселених міст.

Основні шляхи потрапляння мікропластику до поверхневих вод:

- через поверхневий стік (стікаючи з прилеглих до водойм об'єктів);
- зі стічними водами (утвореними під час побутово-господарської чи промислової діяльності);
- від переливів стічних вод (результат зношення та ерозії очисних споруд та трубопроводів);
- внаслідок розпаду пластикових відходів (неналежного поводження з відходами, тобто неконтрольоване викидання пластику у довкілля та транспортування на звалища та полігони);
- внаслідок атмосферних опадів (мікропластик, мікроскопічні частинки якого можуть перебувати у повітрі або на поверхні ґрунту, поглинаються краплинами дощу або можуть переноситись вітром).

9 липня 2023 року в Україні набув чинності Закон України «Про управління відходами». Згідно з цим документом в Україні впроваджується ієрархія управління відходами, пріоритетними напрямками якої є запобігання утворенню відходів, їх повторне використання та утилізація (переробка), а вже потім – видалення, у тому числі захоронення на полігонах, що відповідають вимогам екологічної безпеки. Законом передбачено планування системи поводження з відходами на національному, регіональному та місцевому рівнях, запровадження системи розширеної відпові-

дальності виробника, поетапне створення сучасної інфраструктури та сміттєзбиральних потужностей, удосконалення процесів поводження з відходами, в т. ч. ліцензійно-дозвільна система, інформаційне забезпечення у сфері поводження з відходами.

Відповідно до статті 51 Закону України «Про управління відходами» [Постановою Кабміну № 667](#) від 30.06.2023 року¹¹ затверджено Порядок розробки регіональних планів управління відходами. 1 січня 2023 року набув чинності Закон «Про обмеження обігу поліетиленових пакетів на території України». Він наближає українське законодавство до європейських стандартів (на основі Директиви 2015/720 «Про скорочення споживання легких поліетиленових пакетів», яка вносить зміни до Директиви 94/62 «Про упаковку та відходи упаковки»); сприяє модернізації технологічних процесів виробництва, покращенню екологічної ситуації в Україні, зменшенню частки відходів, що не переробляються. З 2023 року в об'єктах роздрібної торгівлі, громадського харчування та сфери послуг заборонено використання будь-яких надтонких пакетів.

27 грудня 2024 року Кабінетом Міністрів України було затверджено [Національний плану управління відходами до 2033 року](#)¹².

В Україні вимірювання мікропластику не входить до жодної з державних програм моніторингу довкілля.

Рішення

- Розробка та впровадження ефективної системи управління з відходами як у великих містах, так і в малих населених пунктах, розташованих у суббасейні річок Західний Буг та Сян;
- Заборона використання одноразових пластикових виробів у роздрібній торгівлі та просування стійких багаторазових альтернатив;
- Заборона використання виробів з оксорозкладного пластику;
- Встановлення схем розширеної відповідальності виробника з метою всіх плас-

тикових виробів з метою вирішення проблеми «витоку» пластику та мінімізації пластикової упаковки;

- Включення теми «Вплив мікропластику на довкілля» до навчальних програм, шкільних матеріалів;
- Виконання вимог щодо маркування пластикових виробів, посуду, упакування з забезпеченням чітких та видимих позначень, щодо елементів та наявних речовин, що викликають особливе занепокоєння;
- Проведення досліджень з кількісного вмісту мікропластику у водах та донних відкладах поверхневих водойм;
- Розробка та впровадження системи моніторингу мікропластику у суббасейні річок Західного Бугу та Сяну з метою оцінки та коригування ефективності заходів по зменшенню надходження мікропластику у довкілля;
- Проведення лабораторних досліджень споживання водними безхребетними мікропластику та його вплив на функціонування фонових водних організмів.
- Проекти моніторингу забруднення річок макро та мікропластиком;
- Проект із запобігання утворення відходів пластику, зокрема від:
 - ▶ санітарних засобів таких як прокладки та підгузки;
 - ▶ одноразового пакування та посуду;
 - ▶ синтетичного текстилю;
- Проекти покращення системи управління відходами у громадах з метою мінімізації потрапляння відходів у довкілля.

Загальна вартість проекту на рік: 600 тис. євро.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) HL31,32 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей Регіональної Плану Дій щодо Морського Сміття.

¹¹ zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2023-%D0%BF#Text

¹² zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2024-%D1%80#n15

3.1 РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ З ВІДНОВЛЕННЯ ДЖЕРЕЛ, ВОДОТОКІВ ТА МАЛИХ РІЧОК У БАСЕЙНІ ЗАХІДНОГО БУГУ

Фон

Відповідно до Водного Кодексу України до категорії малих річок належать водотоки, які мають площу водозбору не більше 2000 км². До басейну Вісли (суббасейну Західного Бугу та Сяну) належать близько 299 малих річок, що мають протяжність до 10 км. Використання річкових екосистем в Україні має екстенсивний та подекуди руйнівний характер, що проявляється у неправомірному освоєнні річкової долини. Басейни малих річок практично позбавлені природних біофільтрів, оскільки їх водозбори розорані майже до урізу води, що сприяє безперешкодному потраплянню поверхневого стоку безпосередньо до русла.

Майже всі види господарської діяльності в басейні малих річок спричиняють потрапляння забруднюючих речовин до русла річки, що призводить до зменшення видового різноманіття, деградації екосистем, втрати водності річки, заболочення її заплав та русел, скорочення довжини річки та річкової мережі загалом. Здатність до самоочищення у малих річок значно нижча ніж у середніх та великих. Водночас, малі річки транспортують забруднену воду у річки у які впадають.

Річки суббасейну Західного Бугу та Сяну мають спільні екологічні проблеми:

- надмірна зарегульованість річкового стоку і наявність великої кількості водосховищ та ставків;
- трансформація русел і заплав (спрямлення, каналізування русел, осушення);
- високий рівень забруднення водних об'єктів;
- фактична відсутність водоохоронних зон і прибережних захисних смуг та невиконання режимів господарювання в їх межах;
- зменшення водності деяких річок внаслідок антропогенних та кліматичних змін;
- скиди побутових та каналізаційних стоків.

Стан малих річок визначає стан всієї річкової мережі. Саме малі річки формують водні ресурси, гідрохімічний режим та якість води середніх та великих річок, створюючи природні ландшафти великих територій. Зменшення стоку малих річок та їхньої водності тісно пов'язане з господарською діяльністю в їхніх басейнах та осушенням боліт на їхніх заплавах.

Загалом екологічне відновлення річки має включати відтворення в першу чергу природних процесів, зміцнення стійкості системи та зведення необхідності технічного обслуговування до мінімуму, а повноцінне відновлення потребує усунення факторів впливу та їх наслідків.

Заходи, що сприяють відновленню та ревіталізації річок:

- Відновлення природного русла річки;
- Відновлення заплави та водно-болотних угідь;
- Відновлення проточності річок та ліквідації штучних бар'єрів;
- Виявлення та впорядкування джерел;
- Фітомеліоративні заходи, боротьба з ерозією, небажаними та інвазійними видами;
- Впорядкування та дотримання режиму водоохоронних зон та прибережних захисних смуг;
- Запровадження моніторингу різноманіття водних безхребетних, як індикатора якості підземних вод.

Рішення

- Проведення інвентаризації річкових бар'єрів у суббасейні Західного Бугу та Сяну та картування особливо цінних ділянок річок з метою збереження та відновлення прісноводної екосистеми;
- Ревіталізація верхів'я річки Західний Буг (Золочівська ТГ, Золочівський район, Львівська область). Проведення комплексу заходів щодо відновлення (поліпшення) гідроморфологічних характеристик водотоку:

- ▶ усунення бар'єрів у руслі річки Західний Буг (верхів'я), що порушують неперервність потоку води;
- ▶ покращення неперервності потоку для міграції біоти.

Заплановано ліквідація 6-ти ГТС, меліоративної системи, що не експлуатується, влаштування рибоходу.

▶ *Загальна вартість: 1,15 млн. євро.*

- Ревіталізація річки Красносілка (Сокальська, Белзька, Червоноградська ТГ, Червоноградський район, Львівська область).
- Проведення комплексу заходів щодо відновлення (поліпшення) гідроморфологічних характеристик водотоку:
 - ▶ усунення бар'єрів у руслі річки Красносілка, що порушують неперервність потоку води;
 - ▶ покращення неперервності потоку для міграції біоти.
 - ▶ *Загальна вартість: 1,61 млн. євро.*
- Ревіталізація річки Блех (Яворівська ТГ, Яворівський район, Львівська область). Проведення комплексу заходів щодо відновлення (поліпшення) гідроморфологічних характеристик водотоку:
 - ▶ усунення бар'єрів у руслі річки Блех, що порушують неперервність потоку води;
 - ▶ покращення неперервності потоку для міграції біоти, тощо.
 - ▶ *Загальна вартість: 2,07 млн. євро.*
- Ревіталізація річки Завадівка (Яворівська ТГ, Яворівський район, Львівська область).
- Проведення комплексу заходів щодо відновлення (поліпшення) гідроморфологічних характеристик водотоку:
 - ▶ усунення бар'єрів у руслі річки Завадівка, що порушують неперервність потоку води, розробка нових правил експлуатації Завадівського водосховища;
 - ▶ покращення неперервності потоку для міграції біоти, тощо;

Загальна вартість інвестицій: 1,61 млн. євро.

- Розробка рекомендацій щодо збереження існуючих природних водотоків у межах м. Львова, та реалізації пілотних проєктів щодо ревіталізації деяких каналізованих водотоків у Львівській ТГ;
- Розробка екостежок;
- Створення екологічних комісій на рівні ТГ (територіальних громад), для контролю та притягнення до відповідальності за несанкціоновані скиди стічних вод у водойми.

Запланована діяльність виконуватиметься з урахуванням принципів [Закону ЄС про відновлення природи](#)¹³, а також відповідних вказівок і рекомендацій щодо розробки планів відновлення природи.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) B16, B26-27 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей HELCOM Плану Дій щодо Відновлення.

3.2 ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ ТА ПІДСИЛЕННЯ ЗАХИСТУ ТЕРИТОРІЙ СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ В МЕЖАХ БАСЕЙНУ ВІСЛА СУББАСЕЙНУ РІЧОК ЗАХІДНОГО БУГУ ТА СЯНУ

Фон

Смарагдова мережа — це природоохоронна територія, створена для збереження видів і середовищ існування, які знаходяться під загрозою зникнення в масштабах усього континенту, створена відповідно до Бернської конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі.

Планується, що після вступу України до ЄС Смарагдову мережу буде включено до Natura 2000 – природоохоронних територій, створених з тією ж метою, але на території ЄС, що надасть нові можливості та насамперед, забезпечить фінансування охорони довкілля.

30 листопада 2018 року Україна затвердила переліки об'єктів Смарагдової мережі на своїх територіях, а оновлений перелік

¹³ eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1991

об'єктів Смарагдової мережі було затверджено 2 грудня 2022 року. До Смарагдової мережі України входять 377 територій, ще 162 території висунуті на такий статус. Загальна площа таких територій становить 10%. При цьому середня площа в країнах ЄС досягає 18%.

«Українською природоохоронною групою» (UNCG) було розроблено [«ТІНЬОВИЙ СПИСОК» територій, що пропонується до включення у Смарагдову мережу](#)¹⁴ та [картографічний веб-додаток](#)¹⁵ зі схемою розміщення затверджених та номінованих територій Смарагдової мережі України.

У басейні річок Західний Буг та Сян розташовано 15 об'єктів «Смарагдової мережі», які займають приблизно 18,6% (2359,31 км²) площі басейну. Жоден з об'єктів не має розробленого плану управління та розвитку.

Законопроект №4461 «Про території Смарагдової мережі» в Україні ще не прийнято. Це сприяло б імплементації європейського законодавства у сфері охорони навколишнього середовища на національному рівні.

Рішення

- Прийняття закону «Про території Смарагдової мережі»;
- Розширення списку територій Смарагдової мережі;

¹⁴ uncg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/EmeralgNetworkUA3.pdf

¹⁵ emerald.net.ua

- Розробка планів управління територіями Смарагдової мережі, що належать до суббасейнів річок Західний Буг та Сян.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) B16, B26-27 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей HELCOM Плану Дій щодо Відновлення.

3.3 ПІДТРИМКА ПОВТОРНОГО ЗАБОЛОЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ТОРФОВИЩ У НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРКАХ В МЕЖАХ ВОДОДІЛУ БАЛТІЙСЬКОГО МОРЯ

Фон

Болота відіграють важливу роль у регулюванні стоку річок, накопиченні води, її фільтрації, утриманні забруднюючих речовин. Вони забезпечують середовище для рідкісних видів рослин і тварин та є регуляторами клімату.

В Україні болотисті землі традиційно використовувалися як багаті сіножаті та пасовища, і переважно для видобутку торфу у якості палива та добрива.

Осушувальна меліорація та сільськогосподарське використання осушуваних земель призвели до порушення водного режиму територій, зниження рівня ґрунтових вод, зменшення площі боліт, зменшення вологості в ґрунті, підвищення пожежної небезпеки. Вплив осушення на водний режим і баланс відбувався не тільки на осушуваних територіях, а й на прилеглих до них, відповідно змінюється ширина активної зони

впливу меліоративних систем на прилеглі території. Осушення торфовищ погіршує якість питної води, оскільки вона забруднюється органічним вуглецем і забруднювачами, які були поглинені торфом.

Рішення

- Реалізація проектів по відновленню гідрологічного режиму торфовищ і боліт у суббасейні річок Західний Буг і Сян, через надання окремим гідрологічним об'єктам статусу заповідності (створення ландшафтних заказників, заказників місцевого значення) для збереження територій, які можуть підтримувати та регулювати торфовища;
- Проведення дослідження Північного торфовища (Куликівська ТГ), з метою надання йому статусу водно-болотного угіддя.

Загальна вартість: 150 тис. євро.

- Надання торфовищу басейну річки Яричівка статусу водно-болотного угіддя;
- Збереження та відновлення природного різноманіття ландшафтного заказника місцевого значення «Верхобузький» (Золочівська ТГ, Золочівський район, Львівська області.)

Це передбачає:

1. Забезпечення ренатуралізації території, відновленні водного режиму з подальшим відновленням водно-болотної екосистеми, яка існувала до осушення;
2. Розробка комплексного менеджмент-плану активного відновлення гідрорежиму території для збереження флори та фауни заказника;
3. Проведення інформаційних кампаній, просвітницьких заходів серед різних верств населення щодо важливості відновлення болотних екосистем;
4. Активізація співпраці з місцевою владою, іншими громадськими організаціями, жителями, щоб об'єднати зусилля усіх для вирішення екологічних проблем місцевості.

Загальна вартість: 33 тис. євро.

- Створення природно-заповідного фонду та збереження водно-болотних угідь на території Червоноградського району, Львівської області, що передбачає:

1. Створення Національного Природного Парку «Надбужжя» імені Блаженнішого Любомира Гузара (Сокальська, Червоноградська, Великомошівська, Белзька ТГ);
2. Створення Ботанічного заказника загальнодержавного значення «Малопільський шафран» (Великомошівська ТГ);
3. Створення охоронної зони ботанічного заказника загальнодержавного значення «Волицький» (Белзька ТГ);
4. Створення ландшафтного заказника місцевого значення «Хлівчанський» (Белзька ТГ);
5. Створення ботанічного заказника місцевого значення «Кави» (Великомошівська ТГ).

Загальна вартість інвестицій: 23 тис. євро.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) B16, B26-27 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей HELCOM Плану Дій щодо Відновлення

3.4 ВНЕСОК У ЗАХИСТ ЧОРНОГО ЛЕЛЕКИ ТА МІСЦЯ ЙОГО ОСЕЛЕЩ В МЕЖАХ ВОДОЗБОРУ БАЛТІЙСЬКОГО МОРЯ

Фон

Чорний лелека – вид, що занесений у Додаток II та Резолюції 6 Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції), Додаток II про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннської конвенції), Додаток II Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів AEWA, до категорії III Переліку видів фауни Європи, що підлягають особливій охороні (SPEC), у Додаток II Конвенції CITES. В Україні вид занесений до Червоної книги України (2009) зі статусом «рідкісний».

Монета «Чорнобиль. Відродження. Лелека чорний», 2024 р. (©Національний банк України)

17 грудня 2018 року Міністерство екології та природних ресурсів України затвердило План заходів щодо збереження чорного лелеки в Україні, основою якого є заходи щодо збереження виду. За даними третього видання Червоної книги, в Україні гніздиться близько 400-450 пар цього виду. Основними регіонами гніздування цього птаха є Полісся, Прикарпаття та Українське Розточчя. Охороняється на заповідних територіях: «Шацький національний природний парк», НПП «Північне Поділля», Яворівський НПП. Цей план передбачав створення природоохоронних об'єктів в місцях гніздування та регулярного перебування виду під час міграцій.

Найбільш негативними факторами, які впливають на стан популяції чорного лелеки є: осушувальна меліорація, порушення гідрологічного балансу територій, рубки та заготівля деревини, низький рівень екологічної свідомості та знань, а також турбування в гніздовий період.

Рішення

- Оптимізація лісокористування та гідрологічного режиму в місцях гніздування чорного лелеки;
- Створення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду, природоохоронних територій міжнародного значення для збереження чорного лелеки.
- Систематизація наявних наукових даних щодо біорізноманіття водних та навко-

ловодних екосистем у суббасейнах Західного Бугу та Сяну. Категоризація ділянок басейнів за принципом раритетності біорізноманіття.

- Проведення моніторингу гніздових територій чорного лелеки та надання цим територіям статусу спеціального природно-заповідного фонду з метою режиму збереження популяції та заходів з охорони. З цією метою:

1. Необхідно провести пошук місць гніздування лелеки чорного в басейні Західного Бугу та створити навколо них охоронні зони згідно з чинним законодавством і Планом дій щодо охорони лелеки чорного в Україні (2019);

2. Щороку проводити моніторинг гнізд і мічення пташенят на гніздах з метою дослідження міграційних шляхів і місць зимівлі птахів;

3. Здійснювати біотехнічні заходи з охорони місць гніздування виду (штучні платформи під гнізда, що впали або потребують ремонту, заходи захисту гнізд від хижаків);

4. Проводити фото- або відеофіксацію протікання гніздового процесу (фотопастки, відеокамери) для глибшого розуміння гніздової біології виду і розроблення актуальних заходів з його збереження.

5. Видання науково-популярної продукції (брошури, плакати, наклейки) та проведення низки науково-практичних семінарів з метою просвітницької роботи серед працівників лісового господарства від яких найбільше залежить збереження чорного лелеки.

Загальна вартість проєкту на один рік – 24 243 євро.

Ця діяльність зробить внесок в пункти (дії) B23, B26-27 [HELCOM BSAP](#) і допоможе досягнути цілей HELCOM Плану Дій щодо Відновлення.

4.1 HOT SPOTS (ГАРЯЧІ ТОЧКИ)

На Львівщині функціонує 14 об'єктів господарської діяльності, які використовують джерела іонізуючого випромінювання, а пункт захоронення радіоактивних відходів (3,8 га), що належить Державній корпорації «Українське державне об'єднання «Радон» розташований за 16 км від міста Львова. З 1989 року на підприємство привозять промислові та медичні радіоактивні відходи із семи областей Західної України, що робить підприємство найбільшим накопичувачем відпрацьованих джерел іонізуючого випромінювання у Львівській області. Пункт захоронення розташований близько до європейського вододілу, але належить до басейну Вісли.

У сховищі накопичено 1 299,2 тон або 2 108 куб. м твердих і 480 куб. м рідких радіоактивних відходів промислових підприємств, медичних установ і науково-дослідних лабораторій. Водночас тут зберігають 164,3 тисяч одиниць джерел іонізуючого випромінювання.

У 2018 році до пункту було завезено 1,25 тони радіоактивних відходів і 90 відпрацьованих джерел іонізуючого випромінювання. Близько 85-90% накопичених радіоактивних відходів вважають низько і середньоактивними.

У листопаді 2018 році розпочалася реалізація проекту [«Комплексна оцінка безпеки майданчиків з поводження з радіоактивними відходами, які експлуатує ДК «Радон», і проектування заходів з реабілітації проблемних сховищ»](#)¹⁶ вартістю 1,4 млн євро у рамках співпраці з ЄС у сфері ядерної безпеки. Кінцевою метою проекту є переміщення відходів до Чорнобильської зони відчуження для повторного безпечно-го захоронення.

Також, небезпеку в басейні річки Вісла становлять відпрацьовані хвостосховища, шламонакопичувачі та відстійники. Напри-

клад, сховище кислих гудронів ВАТ «Львівський дослідний нафтомаслозавод» відносяться до II класу небезпеки. Протягом 70-80 років минулого століття в сховищі накопичено понад 200 тис. м³ кислих гудронів, що містять сірчану кислоту та нафтопродукти.

Шламонакопичувач залізо та цинковмісних стоків колишнього Сокальського заводу хімволокна віднесено до III класу небезпеки. Решта хвостосховищ підприємств вугільної та хімічної галузі віднесені до IV класу небезпеки, а саме відходи виробництв (хвости фабрик, збагачення вугілля) ЗАТ «Львівсистеменерго» та тверда фракція хвостів (вапняк) Яворівського ДГХП «Сірка».

Яворівське ДГХП «Сірка», на балансі якого знаходяться хвостосховища, розташовані на високопроникних алювіальних або флювіогляціальних відкладах, що призводить до забруднення як підземних так і поверхневих вод. На даний час, всі об'єкти не діючі, закриті або законсервовані.

Більша частина з цих відходів зберігається на занедбаних об'єктах, створених понад 50 років тому, що не відповідають сучасним вимогам екологічної та техногенної безпеки. Ці сховища є потенційними джерелами забруднення підземних та поверхневих вод, приземного шару атмосфери та ґрунтів прилеглих територій. Крім того, аварії на хвостосховищах призводять до тривалого забруднення екосистем, збіднення біорізноманіття. При можливому прориві дамб можуть відбуватись неконтрольовані скиди небезпечних речовин, що містяться у хвостосховищах, та можуть призводити до виникнення надзвичайних ситуацій.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України запустило електронний сервіс, що містить дані з [«Реєстру місць видалення відходів»](#)¹⁷ та «Переліку об'єктів, які є найбільшими забруднювачами навколишнього природного середови-

¹⁶ jso.kiev.ua/docs/2018-11-20_Press_Release_U4_01_14C_KoM_ua.pdf

¹⁷ data.gov.ua/dataset/85bd40c9-6365-425e-b7f7-698fc27269f8

ща по скиданню забруднюючих речовин у водні об'єкти».

Ще одним джерелом значного забруднення водних ресурсів української частини басейну Вісли є очисні споруди міста Львова, які визнано [гарячою точкою \(Hot Spot\) HELCOM](#)¹⁸. Внаслідок зношеності споруд та довготривалої експлуатації було накопичено більше 2 млн тонн осаду, з мулових майданчиків та полів фільтрації на площі 22 га, зберігання якого не відповідає екологічним нормативам і становить потенційну небезпеку довкіллю. Критична ситуація щодо очистки стічних вод склалася у містах Червоноград, Сокаль, Радехів, Рава-Руська, Кам'янка-Бузька, Жовква (суббасейн Західного Бугу) та в містах Яворів, Новояворівськ та Мостиська та смт Рудки (суббасейн Сяну).

На рівні басейну річки Вісли повинен бути розроблений перелік місць потенційного ризику аварій, що включатиме діючі промислові об'єкти, забруднені ділянки, полігони та звалища, шламонакопичувачі та хвостосховища, комунальні очисні споруди, майданчики з відходами виробництва, що розміщені в зонах можливого затоплення. Планом управління річковим

басейном Вісла на 2025-2030 роки подається [Перелік об'єктів у басейні річка Вісла, для яких існують ризики аварійного забруднення](#)¹⁹ (стр. 42-43).

Ця дія сприятиме виконанню дій [HELCOM BSAP HT23-HT26](#), досягненню граничного рівня забруднення біогенними речовинами з України, та цілей Регіонального плану дій щодо морського сміття.

¹⁸ helcom.fi/action-areas/industrial-municipal-releases/helcom-hot-spots/

ДЖЕРЕЛА

1. [Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення Львівської області станом на 01.01.2025 р.](#)
2. [Резюме плану управління річковим басейном Вісли 2025-2030](#)
3. [Інтерактивна карта з планами управління річковими басейнами](#)
4. [Карти плану управління річковим басейном Вісли](#)
5. [Повний перелік заходів для району басейну річки Вісла](#)
6. [Таблиця 17. Перелік об'єктів у басейні річка Вісла, для яких існують ризики аварійного забруднення \(стр. 42-43\)](#)
7. [The Pesticide Atlas 2022 \(стр. 34-35\)](#)
8. [Peatland Atlas 2023](#)
9. [Правила щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування окремих агрохімікатів](#)
10. [Про затвердження Правил утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення : Постанова Каб. Міністрів України від 22.07.2020 р. № 650.](#)
11. [Онлайн база екологічних даних «Відкрите довкілля»](#)
12. [Методика визначення зон, вразливих до \(накопичення\) нітратів](#)
13. [Проект Закону про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами із сільськогосподарських джерел Національного плану управління відходами до 2030 року](#)
14. [Проект «Розвиток громадських екологічних організацій та їх співпраці для розширення мережі Емеральд в Україні»](#)
15. [Гарячі точки HELCOM](#)
16. [Emerald Network in Ukraine](#)
17. [HELCOM Baltic Sea Action Plan 2021 update](#)

Додаток 1. Список пропозицій для підтримки пріоритетних проєктів

1.ЕВТРОФІКАЦІЯ		
№	Найменування заходів, місце впровадження	Особливості реалізації проєкту
1.1	Реалізація програми реконструкції пріоритетних каналізаційних очисних споруд (КОС) вартість проєкту реконструкції (будівництва)	Львівська територіальна громада Сокальська територіальна громада Городоцька територіальна громада Шептицька (Червоноградська) територіальна громада Мостиська територіальна громада Яворівська територіальна громада Кам'янка-Бузька територіальна громада Куликівська територіальна громада Великомостівська територіальна громада Белзька територіальна громада Новояворівська територіальна громада Жовківська територіальна громада
1.2	Впровадження програм зі сталості санітарії у громадах з відсутнім або частковим каналізуванням	
1.3	Попередження забруднення та виснаження підземних вод басейну Вісли (суббасейну річок Західного Бугу та Сяну) шляхом відновлення моніторингу підземних вод	Система моделювання підземних вод демонструє вплив факторів навколишнього середовища на ресурси підземних вод. Нітрато та іоно-мір для вимірювання в'язких рідин, твердих та порошкових зразків. Дозиметр
1.4	Впровадження нітратної директиви та належної сільськогосподарської практики для зменшення стоків поживних речовин у сільському господарстві – визначення вразливих зон до нітратів	
1.5	Встановлення буферних зон вздовж Західного Бугу, особливо в зонах, чутливих до забруднення біогенами	Розробка рекомендацій щодо створення буферних зон у долинах річок суббасейнів Західного Бугу та Сяну з метою збереження природних екосистем та попередження забруднення, зокрема створення документу «Політика та керівні принципи створення буферних зон річкових екосистем: екологічні стандарти, законодавче регулювання та практичні рекомендації» Інвентаризація буферних зон річок суббасейнів Західного Бугу та Сяну, оцінка їхнього стану та розробка плану дій щодо їх подальшого відновлення та створення водоохоронних зон. Проектування та висадка нових неінвазивних рослин, адаптованих до місцевих кліматичних умов, з урахуванням оптимальних структур, видового складу, параметрів ширини та розміщення посадкових місць на відповідних територіях. Пілотний проєкт (ділянка буде визначена додатково) Покращення стану існуючих полезахисних та водорегулюючих буферних смуг через співпрацю з об'єднаними територіальними громадами та фермерськими господарствами, з метою популяризації та відновлення буферних смуг для забезпечення максимального позитивного сталого впливу на екосистему та на сільськогосподарські угіддя. Заходи: Розробка рекомендацій щодо поліпшення стану буферних смуг, зокрема проведення аналізу існуючої структури смуг, виявлення потенційних можливостей для їх відновлення та покращення, а також розробка детальних рекомендацій для фермерських господарств та ОТГ щодо ефективного відновлення та підтримки буферних смуг. Співпраця з місцевими громадами та фермерами, зокрема проведення консультацій і навчальних семінарів для представників ОТГ і фермерських господарств. Популяризація екологічних переваг буферних смуг шляхом організації інформаційних кампаній щодо переваг буферних смуг для сільського господарства та збереження біорізноманіття. Проведення заходів для підвищення усвідомлення серед місцевих мешканців і фермерів про важливість водорегулюючих і полезахисних смуг.

1.6	Сприяння органічному виробництву та споживанню шляхом включення його до системи державних закупівель		
1.7	Сприяти підвищенню обізнаності та обміну знаннями		
1.8	Дитячий конкурс «Мальовничі річки басейну Західного Бугу та Сяну»	Організація конкурсу «Мальовничі річки басейну Західного Бугу та Сяну» сприятиме підвищенню екологічної свідомості серед дітей та молоді, зокрема щодо важливості збереження природних ресурсів, чистоти води та здоров'я екосистем річок. Конкурс дозволить не тільки залучити молодь до екологічної діяльності, а й сприятиме популяризації природоохоронних ініціатив, таких як очищення водних ресурсів та збереження біорізноманіття водних екосистем. Участь у конкурсі дозволить учасникам дослідити річки Західного Бугу та Сяну, глибше зрозуміти їх роль у природному середовищі та розвитку локальних громад, а також надихнути на активну участь у захисті природи свого регіону.	4,000 – 6,000
1.9	Річковий університет		
2. НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ ТА СМІТТА			
2.1	Створення системи збору застарілих лікарських засобів в аптеках та закладах охорони здоров'я	Організація пілотних зборів та передавання ліків на утилізацію ліцензованим підприємствам, проведення просвітницької кампанії серед мешканців, окреслення системи розширеної відповідальності виробника для лікарських засобів	15,000-20,000
2.2	Створення системи безпечного поводження з пестицидами, в тому числі у приватних домогосподарствах		
2.3	Запобігання забрудненню довкілля мікропластиком	Проекти запобігання утворення відходів пластику, зокрема від - санітарних засобів таких як прокладки та підгузки - одноразового пакування та посуду - синтетичного текстилю Проекти покращення системи управління відходами у громадах з метою мінімізації потрапляння відходів у довкілля Проекти моніторингу забруднення річок макро та мікропластиком	600,000
3. БІОРІЗНОМАНІТТЯ			
3.1	Реалізація заходів з відновлення джерел, водотоків та малих річок у басейні Західного бугу	Проведення комплексу заходів щодо відновлення (поліпшення) гідроморфологічних характеристик водотоку: - Проведення досліджень, вишукувань, обстежень, зйомок; - взаємодія між усіма партнерами, місцевими органами влади та іншими зацікавленими сторонами; - проведення інформаційної кампанії, зустрічей та консультацій, щоб залучити широко підтримку та забезпечити розуміння важливості проекту для всіх учасників проекту; - розробка проектно-кошторисної документації та проведення необхідних експертиз та оцінок для забезпечення відповідності стандартам якості та екологічним вимогам; - безпосередня реалізація проекту, зокрема: усунення бар'єрів у руслі річки Західний Буг (верхів'я), що порушують неперервність потоку води; ліквідація 6-ти ГТС, меліоративної системи, що не експлуатується, влаштування рибоходу, інші заходи; - покращення неперервності потоку для міграції біоти. - Відновлення елементів водної екосистеми, тощо. - Проект є масштабним та довготривалим, що вимагає поетапного підходу для досягнення успішного результату. Проведення комплексу заходів щодо відновлення (поліпшення) гідроморфологічних характеристик водотоку: - усунення бар'єрів у руслі річки Красносілка, що порушують неперервність потоку води; - покращення неперервності потоку для міграції біоти.	1,150,000
	Ревіталізація річки Красносілка (Сокальська, Белзька, Червоноградська ТГ, Червоноградський район, Львівська область).		1,610,000
	Ревіталізація річки Блех (Яворівська ТГ, Яворівський район, Львівська область).		2,070,000

	Ревіталізація річки Завадівка (Яворівська ТГ, Яворівський район, Львівська область).	Проведення комплексу заходів щодо відновлення (поліпшення) гідроморфологічних характеристик водотоку: • усунення бар'єрів у руслі річки Завадівка, що порушують неперервність потоку води, розробка нових правил експлуатації Завадівського водосховища; • покращення неперервності потоку для міграції біоти, тощо;	1,610,000
3.2	Розробка настанови для реалізації заходів з відновлення річкових екосистем	Проект передбачає аналіз європейських та українських методів відновлення річок для розробки настанови, яка допоможе реалізувати заходи з відновлення річкових екосистем та створить передумови для реалізації ПУРБ. Проект також включатиме адвокаційну кампанію щодо системного підходу у відновленні річок.	7,000 – 10,000
3.3	Інформаційна платформа з відновлення водних екосистем та ре-натуралізації річок «Живі річки» (Living Rivers)	Створення інформаційної платформи з відновлення водних екосистем та ренатуралізації річок (на базі веб-сайту БУВР Західного Бугу і Сяну) з метою поширення та обміну інформацією щодо відновлення та ренатуралізації водних екосистем. Завдання платформи: • Поширювати оптимальні та ефективні рішення щодо ренатуралізації річок та відновлення водних екосистем. • Надавати доступ до наукових досліджень, прикладних результатів та наявних рішень. • Сприяти координації дій між різними заінтересованими сторонами (державні органи, органи місцевої влади, громадські організації, наукові установи, бізнес). • Організувати обмін досвідом та успішними практиками.	25,000 – 35,000
3.4	Визначення пріоритетів та підсилення захисту території смарагдової мережі в межах басейну Вісла суббасейну річок Західного Бугу та Сяну		
3.3	Підтримка повторного заболочення пріоритетних торфовищ у національних парках в межах вододілу Балтійського моря	Дослідження Північного торфовища (Куликівська ТГ) Збереження та відновлення природного різноманіття ландшафтного заказника місцевого значення «Верхобузкий» (Золочівська ТГ, Золочівський район, Львівська область.)	150,000
		1.Забезпечення ренатуралізації території, відновлення водного режиму з подальшим відновленням водно-болотної екосистеми, яка існувала до осушення. 2.Розробка комплексного менеджмент-плану активного відновлення гідрорежиму території для збереження флори та фауни заказника. 3.Проведення інформаційних компаній, просвітницьких заходів серед різних верств населення щодо важливості відновлення болотних екосистем. 4.Активізація співпраці з місцевою владою, іншими громадськими організаціями, жителями, щоб об'єднати зусилля усіх для вирішення екологічних проблем місцевості.	33,000
	Створення природно-заповідного фонду та збереження водно-болотних угідь на території Червоноградського району, Львівської області	Національного Природничого Парку «Надбужжя» імені Блаженнішого Любомира Гузара (Сокальська, Червоноградська, Великомоствівська, Белзька ТГ); Ботанічного заказника загальнодержавного значення «Малополіський шаfran» (Великомоствівська ТГ); створення охоронної зони ботанічного заказника загальнодержавного значення «Волицький» (Белзька ТГ); створення ландшафтного заказника місцевого значення «Хлівчанський» (Белзька ТГ); створення ботанічного заказника місцевого значення «Кави» (Великомоствівська ТГ).	23,000
3.4	Внесок у захист чорного лелеки та місця його оселеч в межах водозбору балтійського моря		24,243
4. NOT SPOTS (ГАРЯЧІ ТОЧКИ)			
4.1	Оцінка потенціалу визначення нових гарячих точок забруднення в українській частині басейну Балтійського моря		50,000

Додаток 2. Реконструкція/будівництво очисних споруд на території Львівської області 2022 р.

№	Найменування територіальної громади та населеного пункту	Стан очисних споруд (реконструкція / будівництво)	Вартість реконструкції/будівництва, тис. грн	Обсяги викиду, млн м³/рік	Населення
Басейн р. Західний Буг					
1	Добросинсько-Магерівська сільська рада, с. Магерів	Будівництво побутових очисних споруд по вул. Мартовича с. Магерів Львівського району Львівської області	загальна кошторисна вартість – 19336,184	0,002	3 278
2	Золочівська територіальна громада	Реконструкція	12820,1 (у цінах 2008 року, потребує коригування)	0,736	19 100
3	Мурованська сільська рада територіальної громади Львівського району Львівської області	Реконструкція існуючих очисних споруд потужністю 400м³/добу по вул.Бічній, 26 в с.Ямпіль Пустомитівського району Львівської області	16500 Орієнтовна вартість 20 мільйонів грн	0,146	2 055
4	Кам'янка-Бузька територіальна громада	Будівництво	101739,437	0,150	6 100
5	Бузька територіальна громада Місто Буськ	Капітальний ремонт	4733,208	0,1	5 109
6	Рава-Руська Територіальна громада	Реконструкція	8537,376	0,088	8 500
7	Сокальська територіальна громада	Реконструкція	249 601,905	10 000 m³/day	20 000
8	Червоноградська територіальна громада	Будівництво	17232,003	3,0295	150 000
9	Жовківська об'єднана територіальна громада	Реконструкція	49207,0	2000 m³ /day	16 000
10	Підберізіцьська сільська територіальна громада	«Реконструкція очисних споруд глибокого біологічного очищення стічних вод с. Верхня Білка Пустомитівського району Львівської області (коригування)»	12763,453	37200 м³	1 378
11	Великомостівська територіальна громада	Реконструкція	8 мільйонів гривень	0,2	6 237
12	Радехівська територіальна громада, с. Корчин	Реконструкція	4752,1	0,0073	1 080
Басейн річки Сян					
1	Мостиська міська рада	Реконструкція	73764,818	128,7 м³/добу потужність 1 тис. м³/добу	5 050
2	Судовишинянська Територіальна громада	Будівництво	15146,67	0,1825	Судова Вишня – 6 434
3	Яворівська міська рада Львівської області, м. Яворів	«Будівництво каналізаційних мереж, каналізаційних насосних станцій та очисних споруд м. Яворів Львівської області (коригування)»	93508	0,7	13 000
4	Добромилська територіальна громада місто Доброміль	Реконструкція очисних споруд та мереж водовідведення в м. Доброміль Старосамбірського району Львівської області	32457,794	-	-
5	Добромилська територіальна громада, село Міженець Старосамбірського району Львівської області	Будівництво очисних споруд с. Міженець Старосамбірського району Львівської області	9491,035 Амортизаційна вартість – 4086,7 Запит на 2022 рік – 3670,0	-	-

Додаток 3. Інформація про очисні споруди в басейні річки Вісла в Україні (дані станом на 03.03.2023)

№	Назва станції очищення стічних вод	Розташування	Підключене наванта- ження (кількість людей, які підключені до очисних споруд), приблизно	Виробнича потужність, м³/рік	Обсяг скинутих вод у об'єкти, млн м³		Забруд- нення рік	Tot-N, тонн/ рік	Р04+, тонн/рік
					Всього	без очисти- та недостат- ньо очищених			
1	КП «Нововолинськводоканал» Нововолинської міської ради	Нововолинськ, Волинська область	46380	8322000	2,95		0,021	7,138	
2	КП «Нововолинськводоканал» Нововолинської міської ради	Благодатне, Волинська область	4500	146000	0,092		0,001	0,38	
3	КП «Володимирводоканал» Володимирської міської ради	Володимир, Волинська область	33700	3650000	0,888		0,005	3,169	
4	Комунальне підприємство «Житлово-комунальне госпо- дарство м. Любомль»	Любомль, Волинська область	8200	255500	0,056		0	0	
5	Локаційське виробниче управління житлово-комуналь- ного господарства	Локачин, Волинська область	4000	146000	0,039		0	0,082	
6	Комунальне підприємство «Добробут» Шацької селищ- ної ради	Шацьк, Волинська область	5300	176000	0,012		0	0,0157	
7	Буське підприємство водопостачання та водовідведення	Буськ, Львівська область	595	255500	0,101		0	0,1648	
8	Міське комунальне підприємство «Золочівводоканал»	Золочів, Львівська область	19676	2737500	0,738		0,9	2,080	
9	Комунальне підприємство «Кам'янкаводоканал	Кам'янка-Бузька, Львівська область	5199	766500	0,176	0,176	0,8	0,4549	
10	Міське комунальне підприємство «Водоканал»	Мостиська, Львівська область	5694	532900	0,129		0,1	0,1685	
11	Комунальне підприємство «Мое Місто»	Судова Вишня, Львівська область	350	36500	0,022	0,022	0,2	0,107	
12	Комунальне підприємство Жовківське виробниче управ- ління житлово-комунального господарства	Жовква, Львівська область	7548	730000	0,269		0,2	0,3884	
13	Міське комунальне підприємство «Сокальводоканал»	Скоморохи, Львівська область	23979	9975450	0,838	0,838	3,1	3,6046	
14	Комунальне підприємство «Новояворівськводоканал» Новояворівської міської ради	в межах села Стадники Львівської області	20532	8760000	0,963	0,252	1,4	0,1829	
15	КП «Червоноградводоканал» (м. Червоноград, смт. Соснівка, с. Гірик)	в межах села Добрячин Сокальського району Соснівка Сокальського району Львівської області	60931	12775000	3,494	3,494	8,2	8,2152	
		в межах села Межиріччя Сокальського району Львівської області	1760	1533000					
16	Павлівське комунальне підприємство	Нестаничі Червоноградського району Львівської області	2040	584000	0,039	0,039	0,1	0,0795	
17	ТОВ «Енергія-Тепловодосервіс	Старичі Яворівського району Львівської області	1056	255500	0,145	0,145	0,1	0,012	
18	Комунальне підприємство «Яричівводоканал»	в межах села Запитів Львівської області	490	47450	0,039	0,039	0	0,0469	
		Новий Яричів, Львівської області	286	29200					
		за межами села Неслухів Львівської області	235	18250					
19	Комунальне підприємство Воля-Висоцька КП «Витязь»	Воля-Висоцька Львівської області	521	73000	0,01	0,01	0	0,0003	
20	Рудківське комунальне підприємство Новояворівської міської ради	в межах села Вишня Львівської області	1045	401500	0,029	0,029	0	0,0672	
21	Львівське міське комунальне підприємство «Львівводо- канал»	в межах м. Львова	172464	52925	103,794	103,794	0,183	0,220867	
		в межах м. Львова	498929	125925					
	Всього		935211	54520850	114,823	108,838	15,31	38,580467	

Додаток 4. Оцінка хімічного, біологічного та гідроморфологічного стану басейну річки Вісла в Україні відповідно до ВРД ЄС

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА ПОТЕНЦІАЛ

✓

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ:

✓ Біологічні (видовий склад і кількість):

- фітобентос і зообентос
- фітопланктон
- макрофіти
- риби (не визначався)

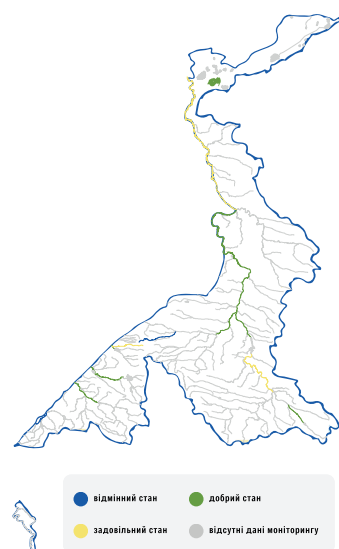
+

ДОПОМІЖНІ ПОКАЗНИКИ:

- ✓ Хімічні та фізико-хімічні
- ✓ Гідроморфологічні
- ✓ Басейнові специфічні (синтетичні і несинтетичні) речовини

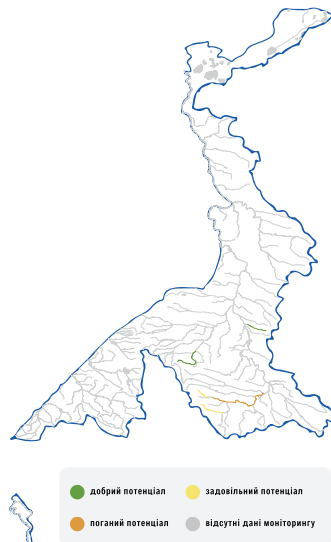
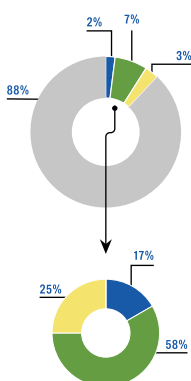

<https://cutt.ly/cengimr>
Посилання на методику

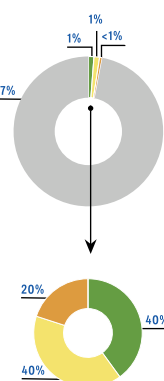
ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН

Визначається лише для масивів поверхневих вод природних категорій, 103 МПВ

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Визначається лише для категорії істотно змінені (ІЗМПВ) та штучні (ШМПВ) масиви поверхневих вод, 166 МПВ

ХІМІЧНИЙ СТАН

Визначається за 45-ма забруднюючими речовинами. Якщо концентрація будь-якої з них перевищує встановлений екологічний норматив якості поверхневих вод, стан МПВ класифікується як "недосягнення доброго стану".

Виявлено перевищення по:

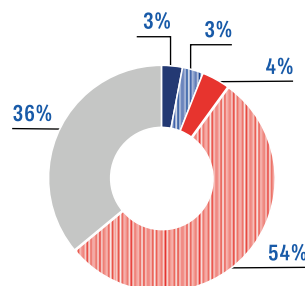
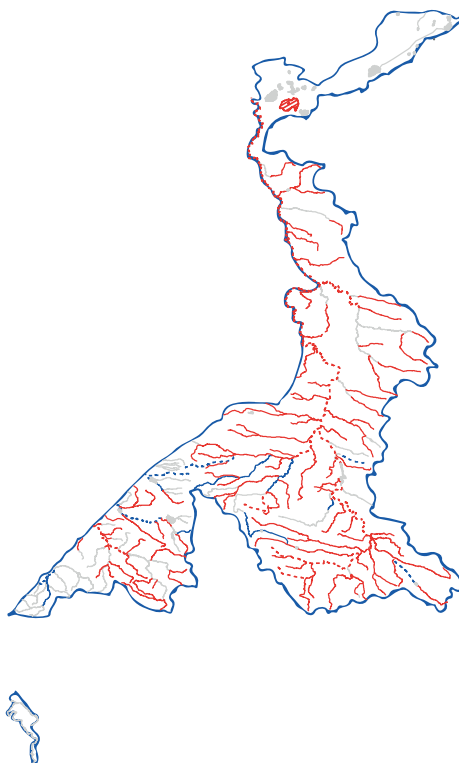
антрацену, кадмію, флуорантену, бензо(к)флуорантену, нікелю, бензо(б)флуорантену, бензо(г,х,і)перілену, циперметрин, тербутрин, ртуті.

Хімічний моніторинг МПЗВ наразі не проводиться.

Перелік забруднюючих речовин

ЗА ДАНИМИ МОНІТОРИНГУ

• добрий стан
• недосягнення доброго стану

ЗА АГРЕГАЦІЮ

• добрий стан
• недосягнення доброго стану

• відсутні дані моніторингу